

Tekstsuggesties voor partijprogramma's Tweede Kamerverkiezingen 2023

Gezondheid is voor iedereen het belangrijkste bezit. De politiek heeft de taak om deze fundamentele levensbehoefte te beschermen en bevorderen. Potentiële bedreigingen voor de volksgezondheid houden zich bovendien niet aan landsgrenzen. Dat vraagt om beleid dat niet alleen op Nederland is gericht, maar op de hele wereld.

Wemos heeft al meer dan 40 jaar ervaring met structurele verbetering van gezondheid wereldwijd. Met effectieve beleidsoplossingen kan Nederland een belangrijke bijdrage leveren aan betere toegang tot medicijnen, beschikbaarheid van voldoende zorgpersoneel, het voorkomen van pandemieën en bescherming van seksuele en reproductieve gezondheid en rechten.

Uw partij kan deze oplossingen helpen te realiseren in het belang van de gezondheid van ons allemaal. Daarvoor reiken we u een aantal tekstsuggesties aan voor uw verkiezingsprogramma.

Tekstsuggesties voor toegang tot medicijnen voor een eerlijke prijs

- Om ervoor te zorgen dat we een eerlijke prijs betalen voor nieuwe medicijnen, voert Nederland wetgeving in om transparantie af te dwingen van farmaceuten over de ontwikkelingskosten en prijsbepaling. Ook zet Nederland zich op Europees en mondiaal niveau in voor invoering van effectieve wetgeving en beleid voor transparantie en eerlijke medicijnprijzen.
- Nederland maakt zich op nationaal, Europees en mondiaal niveau hard voor het verbinden van voorwaarden aan publieke financiering van onderzoek en ontwikkeling van medicijnen om de betaalbaarheid en beschikbaarheid te garanderen van middelen die hieruit voortkomen.

Onderbouwing

Toegang tot betaalbare en kwalitatief goede geneesmiddelen komt ook in Nederland steeds meer onder druk te staan. Nieuwe medicijnen worden steeds duurder, zonder dat farmaceuten kunnen uitleggen waarom. Uitgaven aan dure geneesmiddelen nemen elk jaar toe.¹ In 2023 zijn drie middelen niet opgenomen in het verzekerde pakket omdat de gevraagde prijs na onderhandelingen te hoog bleef. Het huidige beleid leidt tot verminderde toegang tot nieuwe behandelingen in Nederland, omdat deze vaker

¹ De Nederlandse Zorgautoriteiten hebben in hun meest recente rapport berekend dat ten opzichte van 2018 de uitgaven aan dure geneesmiddelen in 2019 met 7,7% naar € 2,4 miljard. Het aandeel van dure geneesmiddelen in de totale medisch specialistische zorg stijgt van 9,2% in 2018 naar 9,6% in 2019.

niet opgenomen zullen worden in het pakket.² Buitensporige prijzen van medicijnen leiden bovendien tot hoge kosten voor ons zorgstelsel en verdringen zodoende andere belangrijke zorg.

Het is van belang dat Nederland beleidsmiddelen inzet om de toegang tot zorg en medicijnen voor iedereen te blijven garanderen. Nederland kan transparantie van farmaceuten over de gemaakte kosten en prijsbepaling afdwingen door nieuwe wetgeving te introduceren. Daarnaast kan het voorwaarden verbinden aan geneesmiddelonderzoek dat wordt gefinancierd met belastinggeld, om afspraken te maken over bijvoorbeeld transparantie, de hoogte van de prijs en het delen van intellectueel eigendom. De regering zou zich hier ook internationaal hard voor moeten maken om de toegang tot medische producten voor lage- en middeninkomenslanden te verbeteren.

Tekstsuggestie voor duurzame inzet van zorgpersoneel

- Om het tekort aan zorgpersoneel in Nederland (55.000 in 2023, mogelijk oplopend naar 155.000 in 2032³) het hoofd te bieden en te voorkomen dat Nederland bijdraagt aan tekorten elders, investeert Nederland stevig in het opleiden en behouden van zorgpersoneel in eigen land, rekruteert het geen zorgpersoneel uit de 55 landen met de grootste personeelstekorten⁴ en – wanneer werving van buitenlands zorgpersoneel wél, en als laatste redmiddel, aan de orde is – zet het zich in voor gelijkwaardige en ethische partnerschappen⁵ met herkomstlanden.

Onderbouwing

Het tekort aan zorgpersoneel is een wereldwijd probleem en bedraagt volgens recente schattingen 10 miljoen gezondheidswerkers wereldwijd. Door de Covid-19-pandemie en de toenemende vraag naar zorgpersoneel in rijke landen, dreigen lage- en middeninkomenslanden – die al jaren kampen met ernstige tekorten aan zorgpersoneel – nog verder in het nauw te komen.⁶

² <https://eenvandaag.avrotros.nl/item/waarom-minister-kuipers-vaker-nee-zegt-tegen-het-vergoeden-van-dure-nieuwe-medicijnen/>

³ Kamerbrief Nieuwe Arbeidsmarktprognose Zorg en Welzijn, 22 maart 2023: <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-c7873aa5c5b60fd2ae921e5082ac79f14033e5c6/pdf>

⁴ Zie ook "WHO health workforce support and safeguards list 2023": <https://www.who.int/publications/i/item/9789240069787>

⁵ Zie ook de publicatie van de Adviesraad Migratie: <https://www.adviesraadmigratie.nl/publicaties/publicaties/2022/09/27/adviesrapport-zorgvuldig-arbeidsmigratiebeleid>

⁶ Zie ook "WHO health workforce support and safeguards list 2023": <https://www.who.int/publications/i/item/9789240069787>

Tekstsuggestie voor effectieve en eerlijke financiering voor gezondheid wereldwijd

- Nederland draagt vanuit verschillende departementen bij aan de uitvoering van de mondiale gezondheidsstrategie en de benodigde mondiale financiering voor het voorkómen van, voorbereiden op en omgaan met pandemieën.

Onderbouwing

Naast het menselijk leed waren de financiële consequenties van de Covid-19-pandemie immens. Voorkomen is goedkoper dan genezen, maar niet alle landen hebben de financiële middelen om voldoende maatregelen te nemen. Veel lage- en middeninkomenslanden hebben te maken met een onhoudbare schuldenlast en kosten voor herstel van hun basisgezondheidssystemen. Dat raakt ook Nederland, want in onze sterk geglobaliseerde economie kan een uitbraak elders zich wederom razendsnel over de wereld verspreiden, zoals we zagen met de coronapandemie en de aanhoudende vogelgriepandemie. Preventie vraagt voorspelbare en afdoende financiering wereldwijd, en moet niet ten koste gaan van bestaande internationale gezondheidsfinanciering uit het budget voor ontwikkelingssamenwerking.

Tekstsuggesties voor mondiale gezondheid en seksuele en reproductieve gezondheid en rechten (SRGR)

- Nederland behoudt mondiale gezondheid en SRGR als beleidsprioriteit binnen ontwikkelingssamenwerking.
- Nederland koppelt zijn agenda voor buitenlandse handel en ontwikkeling van de private sector los van het doel om gezondheidssystemen wereldwijd te versterken.

Onderbouwing

De afgelopen jaren hebben diverse grote internationale crises ons laten zien hoe cruciaal mondiale samenwerking is om onze gezondheid te beschermen. Daarnaast zien we momenteel wereldwijd een terugslag⁷ op het gebied van seksuele en reproductieve gezondheid en rechten (SRGR). Het waarborgen van SRGR is essentieel voor de gezondheid en het welzijn van kwetsbare groepen. Nederland heeft zich hiervoor als internationale voorvechter van SRGR altijd sterk gemaakt en moet dat blijven doen.

De koppeling van verbetering van gezondheid met doelen op het gebied van buitenlandse handel en private sectorontwikkeling pakt voor lage- en middeninkomenslanden niet goed uit. We zien dat gezondheidszorg

⁷ Zie bijvoorbeeld <https://nos.nl/nieuwsuur/artikel/2472306-nieuwe-anti-homowet-uganda-strengste-ter-wereld-mijn-vrienden-zijn-verdoemd>

door inmenging van de private sector vaak onbetaalbaar wordt voor mensen die weinig geld hebben en niet altijd is gericht op de belangrijkste medische behoeften in een land. Gelijke toegang verschaffen tot goede basisgezondheidszorg voor iedereen, ongeacht sociale status en inkomensklasse, is een overheidsverantwoordelijkheid en mag niet beperkt worden door commerciële belangen en financiële obstakels. De commerciële prikkels van de private sector passen niet binnen het SDG3-doel om universele gezondheidsdekking te bereiken.

Tot slot

Het opnemen van bovenstaande punten in uw verkiezingsprogramma erkent dat Nederland nauw verbonden is met de vooruitgang en stabiliteit van andere landen en onderstreept het belang en de ethische verantwoordelijkheid om bij te dragen aan mondiale gezondheid en welzijn. Door te investeren in ontwikkelingssamenwerking en gezondheid, verbeteren we zowel de toekomst van andere landen als die van onszelf.

- Als lid van Partos, de branchevereniging voor ontwikkelingssamenwerking, sluiten wij ons aan bij hun [aanbevelingen voor verkiezingsprogramma's](#).
- Voor eventuele vragen of andere informatie over onze tekstsuggesties kunt u contact opnemen met Koen Scholten (koen.scholten@wemos.org).